

ВІДГУК

офіційного опонента про дисертацію

Ткаченко Анастасії Володимирівни «Формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

На сучасному етапі розвитку українського суспільстві найактуальнішим постає питання про конкурентоспроможність фахівців різних галузей професійної діяльності в умовах ринкової економіки і глобалізації суспільства. Сьогодення вимагає вирішення певних протиріч, що виникають поміж потребою суспільства в висококваліфікованих виконавцях в сфері культури, науки, мистецтва, освіти та інших сферах діяльності і забезпеченням цих виконавців необхідними знаннями та навичками якісної та ефективної роботи.

За таких умов успішне розв'язання зазначеної проблеми покладається на працівників освітньої сфери, адже саме від професіоналізму майбутніх педагогів залежить формування конкурентоздатності та ключових компетентностей фахівців, їх спроможність бути затребуваними на ринку праці, з високою долею вірогідності увійти у інформатизований глобальний простір, не розгубивши при цьому загальнолюдські та професійні якості, стверджуючи себе як людина і професіонал високого ґатунку.

Вочевидь, що на сьогодні суспільство підвищує вимоги і до соціально-професійного розвитку учителів образотворчого мистецтва. У цьому зв'язку досліджувана Ткаченко Анастасією Володимирівною проблема формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці – є досить важливою і актуальною в процесі модернізації сучасної системи освіти.

Тема дисертації входить до складу наукової проблеми кафедри педагогіки «Інтегративні технології формування і розвитку особистісних та професійних якостей фахівців» (№ 0110U002179), що входить до плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, підтверджується результатами дослідження, здійсненого дисертантом і в цілому не викликає сумніву.

Обґрунтованою і логічною є структура дисертації, яка презентована вступом, 3-ма розділами, висновками до розділів, ґрунтовними загальними висновками, списком використаних джерел, додатками, що відповідає вимогам до дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Зміст кожного розділу підпорядковано меті та завданням дослідження, а підсумками є наукові висновки.

Анастасія Володимирівна на високому науковому рівні обґрунтувала вибір теми, визначила мету, завдання, методи дослідження.

Не викликає сумніву чітка структура дисертації, усі частини якої спрямовані на досягнення поставленої мети. План роботи логічний і послідовний, простежує проблему формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці.

Обґрунтованість і достовірність отриманих результатів дослідження і його висновків зумовлені теоретико-методологічними позиціями, застосуванням комплексу взаємодоповнюючих методів наукового пошуку.

Відповідно до мети дисертаційної роботи визначено її завдання, для реалізації яких автором проаналізовано значний масив наукової, навчально-методичної літератури. Принагідно відзначимо вміння автора узагальнювати й систематизувати дослідницький матеріал. Вражає фактологічна насиченість змісту дисертації, побудованій на потужній джерельній базі.

Об'єкт і предмет дослідження адекватні меті та завданням роботи.

Дисертацію презентує високий рівень наукової новизни, де автором

– уперше науково обґрунтовано сутність і структуру феномена «дизайнерська компетентність майбутніх учителів образотворчого мистецтва»; визначено компоненти (художньо-конструкторський, перцептивний, творчодіяльнісний), критерії (мотиваційно-ціннісний, когнітивно-технологічний, рефлексивний), показники сформованості дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва; науково обґрунтовано педагогічні умови (забезпечення інформаційно-освітнього середовища, спрямованого на набуття студентами досвіду дизайнерської діяльності; спрямування змісту образотворчої діяльності на сприйняття художнього образу майбутніми учителями; комплексне застосування трансформації медіаінновацій у художньо-професійній діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва); розроблено модель формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці, що складається із цільового, змістового, організаційно-процесуального й оцінно-результативного блоків; забезпечує результат, яким є сформованість дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва: це справді нова наукова позиція автора.

Не викликає сумніву практичне значення одержаних результатів дослідження. Розроблено діагностувальну й експериментальну методики, спецкурс «Медіапростір» для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 014 Середня освіта (образотворче мистецтво); доповнено й апробовано курс «Основи дизайну» для здобувачів освітнього рівня «бакалавр» спеціальності 6.020205 «Образотворче мистецтво». Запропоновано систему вправ, тренінгів, рольових, ділових ігор, проектів і лонгридів тощо, що можуть бути використані в освітньому процесі закладів вищої освіти при підготовці фахівців освітнього ступеня «бакалавр» зі спеціальності 6.020205 «Образотворче мистецтво», у системі післядипломної освіти й підвищення кваліфікації та перепідготовки педагогічних кадрів для закладів середньої освіти.

Обґрунтовано й експериментально перевірено модель та експериментальну методику формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці, що складається з цільового, змістового, організаційно-процесуального й оцінно-результативного блоків; забезпечує результат, яким є сформованість дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва; передбачає запровадження відповідного методичного інструментарію (зміст, форми, методи та засоби навчання).

Експериментально доведено ефективність запропонованої моделі, експериментальної методики, виявлено тенденцію змін у структурі та рівнях сформованості дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у процесі фахової підготовки.

Вірогідність одержаних автором наукових результатів, які достатньо переконливо представлено у висновках до розділів та загальних висновках, не викликає сумніву. Вони цілком відповідають меті та конкретним завданням дослідження, досягнуті завдяки системному використанню комплексу взаємопов'язаних дослідницьких методів і ґрунтовній джерельній базі. Матеріали дисертації пройшли необхідну апробацію, обговорювалися на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях.

Зміст автореферату повністю відповідає основним положенням дисертації, а 15 публікацій автора з достатньою повнотою відображають основні положення й висновки дисертації, праці цілком відповідають встановленим вимогам. Обсяг і зміст дисертації свідчать, що робота є самостійним дослідженням, виконаним на високому науковому рівні, і свідчать про професійну зрілість автора.

Виклад матеріалу в науковій роботі логічний та послідовний, має науковий характер та прикладне значення. Для тексту дисертації характерними є змістова завершеність, цілісність і зв'язність, вміле апелювання фактами. Зміст автореферату ідентичний до основних положень дисертації. Таким чином, можна з впевненістю сказати, що автор дослідження має нестандартне мислення і вміє самостійно працювати, аналізувати та узагальнювати накопичений матеріал, робити самостійні висновки.

Високо оцінюючи дисертацію, вважаємо за доцільне висловити окремі міркування, що виникли в процесі рецензування роботи й вимагають окремих уточнень і пояснень. Вважаємо, що

1. Науково-теоретичне розроблення моделі формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва та педагогічних умов її функціонування має ґрунтуватися на певних методологічних підходах (системному, аксіологічному, особистісно орієнтованому та ін. і безсумнівно – на компетентнісному). У другому розділі, на жаль, цьому аспекту дослідження не приділено належної уваги.

2. Авторкою виокремлено й науково обґрунтовано педагогічні умови формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Водночас при обґрунтуванні третьої педагогічної

умови, поза контекстом дослідження надто багато уваги приділено характеристиці нині популярного візуального феномена «селфі».

3. Вважаємо, що зміст роботи значно поліпшився б, за умови більш детального висвітлення європейського досвіду формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Варто було б передбачити такий напрям дослідження серед перспектив наукових пошуків автора.

4. У додатках бажано було б представити більше навчально-методичних матеріалів, які були підготовлені здобувачем та використані у процесі експерименту.

5. Оскільки автор дослідження уточнює цілий ряд загальноприйнятих та часто вживаних термінів бажано було б розробити і подати в додатках словник основних термінів дослідження та авторське їх тлумачення.

6. Для роботи в деяких місцях характерна описовість та фрагментарність, інколи зустрічаються незначні технічні огріхи, та переобтяження складними синтаксичними конструкціями, які дещо утруднюють розуміння тексту.

Водночас вважаємо, що вказані зауваження та побажання мають дискусійний характер та не знижують загальної позитивної оцінки дослідження Ткаченко Анастасії Володимирівни

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів».

На основі вивчення поданої на захист роботи можна дійти висновку, що дисертаційне дослідження Ткаченко Анастасії Володимирівни «Формування дизайнерської компетентності майбутніх учителів образотворчого мистецтва у фаховій підготовці» є завершеною, самостійно виконаною науковою працею, що має вагомим теоретичне й прикладне значення для розвитку педагогічної науки, заслуговує позитивної оцінки, відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 (зі змінами, внесеними згідно з постановами КМ за № 656 від 19.08.2015 р. та за № 1159 від 30.12.2015 р.), а її автор – Ткаченко Анастасія Володимирівна – заслуговує присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну ДВНЗ «Криворізький
державний педагогічний університет»

В. В. Томашевський
Заступник
Ученого секретаря
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
« 27 » 12 2016 р.